

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Monika Walterová

Individuálna integrácia v praxi

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava 2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Monika Walterová

Kontakt na autora: Základná škola s materskou školou Častá, Hlavná 293,
walterovamonika@gmail.com

Názov OPS/OSO: Proces individuálnej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-
vzdelávacími potrebami

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2012

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Jana Verešová, PhD.

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

individuálna školská integrácia – začlenenie, štruktúra procesu integrácie, žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vývinové poruchy učenia, poruchy aktivity a pozornosti, zmyslové postihnutie, individuálny výchovno-vzdelávací program, individuálny vzdelávací plán v predmete

Anotácia

Práca je zameraná na charakteristiku a štruktúru procesu individuálnej integrácie pri vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími požiadavkami v základnej škole. Je rozdelená na tri kapitoly. Prvá kapitola vymedzuje základné pojmy a charakterizuje jednotlivé druhy znevýhodnení žiakov. Druhá kapitola rozdeľuje proces integrácie na jednotlivé etapy od diagnostiky až po vlastnú prácu so žiakom so ŠVVP a tieto činnosti odporúča do kompetencie konkrétnych účastníkov procesu. Tretia kapitola uvádza konkrétne príklady priebehu integračného procesu žiakov s jednotlivými druhmi znevýhodnenia ponúka ukážky individuálnych výchovno-vzdelávacích programov a individuálnych vzdelávacích plánov z predmetov.

OBSAH

Úvod

1 VYMEDZENIE CIEĽA A ZÁKLADNÝCH POJMOV.....	6
1.1 Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.....	6
1.2 Vývinové poruchy učenia.....	7
1.3 Porucha aktivity a pozornosti.....	8
1.4 Zmyslové postihnutie.....	8
1.5 Školská integrácia – začlenenie.....	9
2 PROCES INDIVIDUÁLNEJ INTEGRÁCIE ŽIAKA SO ŠVVP V PRAXI.....	10
2.1. Integrácia žiaka so ŠVVP.....	10
2.2 Štruktúra procesu integrácie žiaka so ŠVVP.....	12
2.2.1 Prípravná fáza.....	12
2.2.2 Administratívna fáza.....	13
2.2.3 Priama práca s integrovaným žiakom.....	15
3 KONKRÉTNE PRÍKLADY VYUŽITIA UVEDENEJ ŠTRUKTÚRY INTEGRAČNÉHO PROCESU.....	17
3.1 Žiak s vývinovými poruchami učenia.....	17
3.2 Žiak s poruchou aktivity a pozornosti.....	22
3.3 Žiak so zmyslovým postihnutím.....	27
Záver.....	32
Zoznam bibliografických odkazov.....	33
Zoznam príloh.....	34

ÚVOD

V ostatnom čase narastá na základných školách počet žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami. Jedná sa o žiakov s vývinovými poruchami učenia, žiakov s poruchami aktivity a pozornosti ale aj o žiakov so zmyslovým, či telesným znevýhodnením. Ich vzdelávanie nesie so sebou mnohé úskalia.

Jednou z možností vzdelávania žiakov s uvedenými ťažkosťami je individuálna integrácia v bežnej škole spolu so žiakmi bez špeciálnych potrieb.

Je to náročný a najmä dlhodobý proces. Je preto nevyhnutné začať s jeho realizáciou v čo najkratšom čase od diagnostikovania prvotných príznakov.

Cieľovou skupinou tejto práce sú učitelia primárneho a nižšieho stredného vzdelávania, triedni učitelia, výchovní poradcovia, vedúci metodických združení a predmetových komisií.

Realizácia individuálnej integrácie kladie vysoké nároky na prácu učiteľov, ale najmä na koordináciu spolupráce všetkých zainteresovaných zložiek.

Na základe mojich skúseností sa mi podarilo zložitý proces integrácie vo všeobecnosti rozčleniť do niekoľkých etáp, napriek tomu, že sa čiastočne prelínajú.

V jednotlivých fázach sa venujem konkrétnym činnostiam, ktoré je potrebné uskutočniť pre úspešné napredovanie a odporúčam tieto činnosti do kompetencie konkrétnych účastníkov procesu integrácie (triedneho učiteľa, výchovného poradcu, zákonného zástupcu, poradenského zariadenia...)

Štruktúrovanosť procesu sa v mojej praxi prejavila podstatným zrýchlením a zefektívnením celého procesu.

V práci ponúkam ukážky individuálnych výchovno-vzdelávacích programov pre jednotlivé druhy znevýhodnenia žiakov ako aj ukážku individuálneho vzdelávacieho programu z vyučovacieho predmetu.

1 VYMEDZENIE CIEĽA A ZÁKLADNÝCH POJMOV

Základným cieľom mojej práce je sprostredkovať vlastné skúsenosti nadobudnuté počas niekoľkoročnej práce so žiakmi so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami a ich školskou integráciou – začlenením. Chcem ponúknuť námety ako je možné zefektívniť prácu zúčastnených strán s cieľom urýchlenia a skvalitnenia procesu individuálnej školskej integrácie.

Moje skúsenosti by mali viesť k požadovanému výsledku samotného procesu integrácie, ktorým je zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov v kratšom časovom horizonte.

Na úvod považujem za potrebné ozrejmiť jednotlivé kľúčové pojmy mojej práce, s ktorými sa zúčastncovia o využitie mojej skúsenosti v praxi stretnú.

1.1 Školská integrácia

Školskou integráciou sa v zmysle § 2 písmena s) zákona č. 245/2008 Z. z. rozumie výchova a vzdelávanie detí alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach škôl a školských zariadení určených pre deti alebo žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb“.

V zmysle § 94 ods.(1) zákona č. 245/2008 Z. z. sa výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje

a) **v školách pre deti so zdravotným znevýhodnením** a žiakov so zdravotným znevýhodnením - **špeciálne školy,**

b) **v ostatných školách** podľa tohto zákona

- **v špeciálnych triedach,** ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia alebo žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovno-vzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže dieťa alebo žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy

- **v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy;** takéto dieťa alebo žiak je vzdelávaný podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka má právo a s týmto programom oboznámiť.

Ak je to potrebné, žiakovi je vypracovaný aj individuálny vzdelávací plán z jednotlivých vyučovacích predmetov, v ktorých sa ťažkosti dieťaťa prejavujú.

V mojej práci sa zaoberám ostatnou možnosťou – teda vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v bežnej základnej škole v triede spolu s ostatnými deťmi – formou **individuálnej integrácie.**

1.2 Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

“Žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak, ktorého vzdelávanie vyžaduje úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na dosiahnutie primeraného stupňa

vzdelania” (§2, písmeno j) zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (ďalej len „školský zákon“) a tieto majú diagnostikované zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie sú zariadenia výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva t. j.

- centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie / bývalé pedagogicko-psychologické poradne /,
- centrum špeciálno-pedagogického poradenstva / bývalé detské integračné centrum, špeciálno-pedagogické poradne /,
- k ďalším zložkám výchovného poradenstva patria výchovný poradca, školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, sociálny pedagóg a koordinátor prevencie.

V mojej praxi som nadobudla skúsenosti v práci s nasledovnými druhmi oslabení žiakov

- dieťa s vývinovými poruchami učenia,
- dieťa s poruchou aktivity a pozornosti,
- dieťa so sluchovým postihnutím
- dieťa so zrakovým postihnutím

Budem teda opisovať postupy použité pri integrácii žiakov s týmito druhmi znevýhodnenia.

V praxi bývajú tieto oslabenia často kombinované.

1.3 Vývinové poruchy učenia

Vývinovými poruchami učenia (v niektorých zdrojoch uvádzaný pojem - špecifické poruchy učenia – považujeme pre potreby tejto práce za rovnocenný) rozumieme skupinu ťažkostí, ktoré sa prejavujú pri osvojení si vedomostí a zručností čítania, písania, matematiky...

Tieto vznikajú na základe disfunkcie centrálnej nervovej sústavy. Diagnostikujú sa špeciálno-pedagogickým vyšetrením detí s minimálne priemerným intelektom. Prejavujú sa neschopnosťou osvojiť si uvedené vedomosti a zručnosti aj napriek primeranému vyučovaciemu pôsobeniu. V tejto práci sa budeme zaoberať žiakmi s nasledovnými dysfunkciami.

Dyslexia – porucha schopnosti osvojiť si čítanie. Základnými prejavmi je zamieňanie tvarovo podobných písmen, zámena slabík, nerozlišovanie hranice slov..., tempo čítania je veľmi pomalé, intonácia je neadekvátna. “Porucha postihuje základné znaky čitateľského výkonu, a to rýchlosť, správnosť, technika čítania a porozumenie čítanému textu.” (Zelinková, 2003, s. 41)

Dysgrafia – porucha schopnosti osvojiť si písanie – čitateľnosť a úpravu písaného textu

Dysortografia – porucha schopnosti osvojiť si aplikáciu gramatických pravidiel do písanej formy (porucha pravopisu). Zelinková popisuje základné špecifické dysortografické chyby nasledovne: “Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások, rozlišovanie slabík dy-di, ty-ti, ny-ni..., rozlišovanie sykaviek, vynechané, pridané, prešmyknuté písmená alebo slabiky, hranica slov v písme...” (Zelinková, 2003, s. 43)

Dyskalkúlia – porucha schopnosti osvojiť si matematické zručnosti. “Je to porucha multifaktoriálne podmienená, vzájomne sa tu kombinuje pôsobenie príčin organických, psychických, sociálnych a didaktických. Preto sa stretávame s rôznymi formami dyskalkúlií, ktoré vyžadujú rôzne postupy pri reedukácii.” (Zelinková, 2003, s. 111)

“Poruchy majú vývinový charakter, t.j. objavujú sa prakticky veľmi skoro po zahájení školskej dochádzky. Za špecifickú poruchu možno len veľmi výnimočne pokladať obtiaže, ktoré sú diagnostikované v treťom alebo štvrtom ročníku, či dokonca na druhom stupni základnej školy.” (Merlin, 1995, s. 44)

Z uvedenej citácie je zjavné, že je veľmi dôležitá práve včasná vstupná diagnostika vzdelávacích problémov a ich príčin.

Pre individuálnu integráciu žiaka s vývinovými poruchami učenia je potrebné:

- **psychologické vyšetrenie**
- **špeciálno-pedagogické vyšetrenie**

1.4 Porucha aktivity a pozornosti

“**ADD** - Je vývinová porucha pozornosti s normálnou aktivitou, bez hyperaktivity (syndróm deficitu pozornosti)..“ (Hučík, Hučíková, 2010, s. 10)

“S poruchami pozornosti ale i pamäti súvisí to, že na pokyny reagujú tieto deti oneskorene, je nuté pokyny i niekoľkokrát opakovať a napriek tomu si ich niekedy vzápätí nepamätajú” (Žáčková, Jucovičová, 2001, s. 4)

“**ADHD** - Je vývinová porucha charakterizovaná veku dieťaťa neprimeraným stupňom pozornosti, rozptýlenou pozornosťou s hyperaktivitou.

– Porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou a impulzivitou.

– Porucha pozornosti a koncentrácie spojená s agresivitou.

– Porucha pozornosti a koncentrácie bez agresivity.“ (Hučík, Hučíková, 2010, s. 10)

Uvedené znevýhodnenia sa diagnostikujú psychologickým vyšetrením a následne neurologickým vyšetrením pomocou elektro-encefalogramu.

Často býva spojená s asociálnym správaním dieťaťa (neznášalivosť s rovesníkmi, neakceptovanie autority...) a tiež s poruchami učenia. “Predovšetkým odlišenie ADHD s agresivitou a bez agresivity je pre prácu učiteľov veľmi dôležité. Pri práci v triede je odlišný prístup k dieťaťu, ktoré je iba hyperaktívne a impulzívne a tým, ktoré sa chová agresívne a ohrozuje spolužiakov v triede” (Zelinková, 2003, s. 195)

Pre individuálnu integráciu žiaka s vývinovými poruchami učenia je potrebné:

- **psychologické vyšetrenie**
- **odborné neurologické vyšetrenie**

1.5 Zmyslové postihnutie

Na mojom pracovisku sú vzdelávaní žiaci so zrakovým a sluchovým postihnutím, budem teda charakterizovať iba tieto zmyslové oslabenia.

Sluchovým postihnutím sa rozumie zvyčajne také zníženie priepustnosti sluchového kanálu, ktoré spôsobuje ťažkosti pri komunikácii, prijímaní sluchových (akustických, zvukových) informácií a ich pretváraní na poznatky.

Pre potreby tejto práce budeme rozlišovať nasledovné druhy sluchového postihnutia

- **hluchota** – úplná strata sluchu – kompenzovaná implantáciou kochleárnej neuroprotézy

(Integrácia žiaka s týmto stupňom postihnutia prebiehala v 1. ročníku šk. dochádzky u jedného žiaka. Nakoľko sa však jedná o ťažké postihnutie, individuálna integrácia nepriniesla požadované výsledky a dieťa muselo byť preradené do špeciálnej školy pre deti so sluchovým postihnutím. Nebudem sa preto týmto postihnutím podrobnejšie zaoberať.)

- **nedoslýchavosť** – čiastočná strata sluchu – kompenzovaná načúvacím prístrojom

Takto postihnutých žiakov v bežnej škole vzdelávame úspešne.

Pre individuálnu integráciu žiaka so sluchovým postihnutím je potrebné:

- **psychologické vyšetrenie**
- **špeciálno-pedagogické**
- **odborné lekárske vyšetrenie - foniatrické**

Za zrakovo postihnutých žiakov považujeme žiakov **nevidiacich**, so **zvyškami zraku a slabozrakých**.

Poruchu zraku diagnostikuje očný lekár, ktorý má žiaka v dispenzárnej starostlivosti.

Nevidiaci žiaci sa vzdelávajú braillovým písmom, žiaci **slabozrakí** pracujú pomocou lúp. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné týchto žiakov chrániť pred nadmerným hlukom, vytvárať im stabilné prostredie bez náhlych bariér a zmien

Formou individuálnej integrácie vzdelávame žiakov slabozrakých.

Pre individuálnu integráciu žiaka so zrakovým postihnutím je potrebné:

- **psychologické vyšetrenie**
- **špeciálno-pedagogické**
- **odborné lekárske vyšetrenie – oftalmologické**

V praxi sa stretávam so žiakmi so zrakovým postihnutím iba krátke obdobie, budem sa preto v praktickej časti tomuto znevýhodneniu venovať.

Na základe výsledkov jednotlivých špecializovaných vyšetrení podľa druhu znevýhodnenia vydáva centrum pedagogicko-psychologického poradenstva odporúčanie k integrácii žiaka.

2 PROCES INDIVIDUÁLNEJ INTEGRÁCIE ŽIAKA SO ŠVVP V PRAXI

V úvode chcem citovať zo Školského vzdelávacieho programu školy pôsobím (ďalej ŠkVP), ako záväzného dokumentu školy, bod 3 Vzdelávacie ciele školy, odstavec 4:

“Zabezpečiť podmienky na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní. Dať šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

- skvalitniť prácu špeciálneho pedagóga a výchovného poradcu s dôrazom na kooperáciu školy a rodiny

- Realizácia : vzdelávať integrovaných žiakov účinnou pomocou školského špeciálneho pedagóga, CPPaP a ŠPP.”

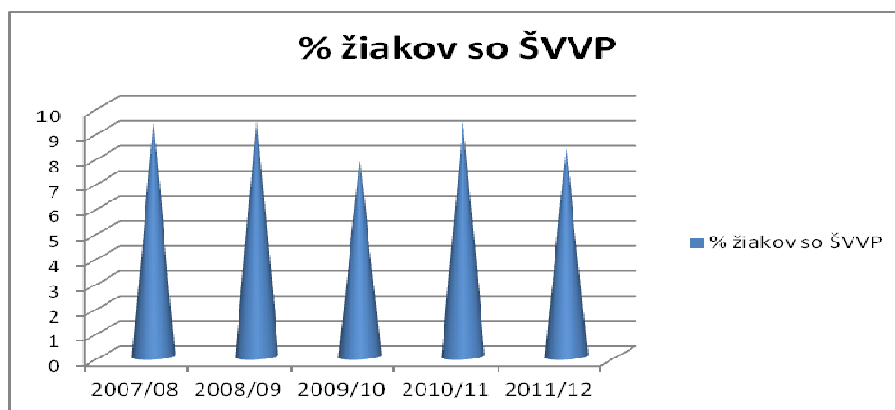
Z uvedenej citácie je zrejmé, že vedenie našej školy má záujem na kvalitnej starostlivosti o žiakov so ŠVVP. Tento bod bol do ŠkVP zakotvený na základe predchádzajúcej dlhodobej a systematickej práce kolektívu v danej oblasti. Potreba venovať sa tejto problematike vyplýva najmä z dlhodobovo vysokého percenta žiakov so ŠVVP v našej škole. (viď tabuľka a graf)

Tabuľka 1 - Percentuálne zastúpenie žiakov so ŠVVP počas ostatných piatich rokov

Školský rok	Počet všetkých žiakov	Počet žiakov so ŠVVP	% žiakov so ŠVVP
2008/09	267	25	9,36
2008/09	269	26	9,66
2009/10	255	20	7,84
2010/11	245	23	9,38
2011/12	228	19	8,33

Prameň: vlastné spracovanie

Graf 1 - Percentuálne zastúpenie žiakov so ŠVVP počas ostatných piatich rokov

Prameň: vlastné spracovanie

Z tabuľky a grafu vidno, že napriek klesajúcemu celkovému počtu žiakov, počet žiakov so ŠVVP sa v ostatných piatich rokoch takmer stabilne blíži k 10% z celkového počtu žiakov.

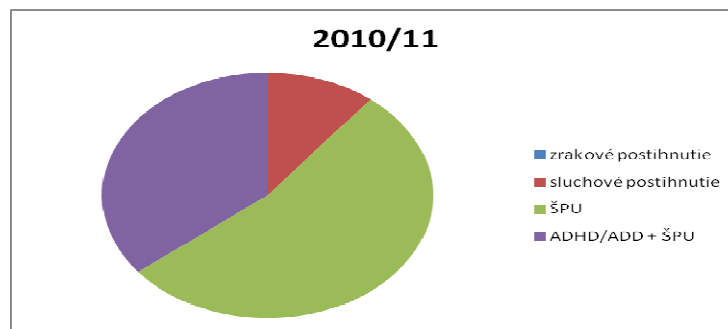
V ďalšej analýze poukazujem na pomerné zastúpenie jednotlivých druhov znevýhodnení žiakov v ostatných dvoch rokoch, nakoľko podrobné záznamy z predchádzajúcich šk. rokov sa nezachovali.

Tabuľka 2 - Zastúpenie jednotlivých druhov znevýhodnení počas ostatných dvoch rokov

Šk. rok	Celkový počet žiakov so ŠVVP	Žiaci so zrakovým postihnutím	Žiaci so sluchovým postihnutím	Žiaci so ŠPU	Žiaci s ADHD/ADD + ŠPU
2010/11	25	0	3	15	10
2011/12	19	2	2	8	7

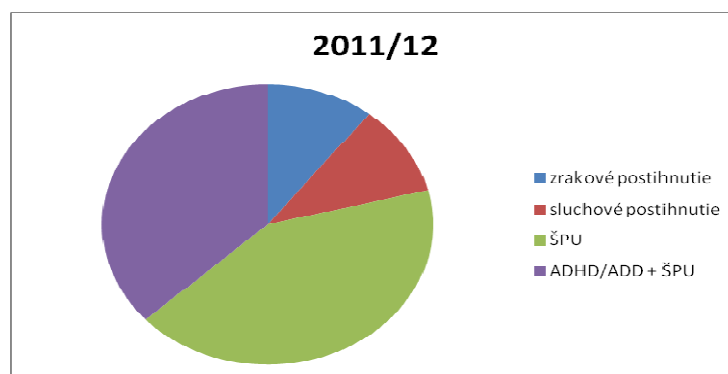
Prameň: vlastné spracovanie

Graf 2 - Zastúpenie jednotlivých druhov znevýhodnení v šk. roku 2010/11

Prameň: vlastné spracovanie

Graf č.3 - Zastúpenie jednotlivých druhov znevýhodnení v šk. roku 2011/12

Prameň: vlastné spracovanie

Z uvedenej tabuľky a grafov je zjavné, že najfrekvencovanejším druhom znevýhodnenia v našej škole sú špecifické poruchy učenia spojené s poruchami koncentrácie pozornosti.

Percento žiakov so zmyslovým postihnutím je v našej škole je dlhodobého hľadiska nízke. Býva zvyčajne podmienené rodinnou anamnézou. Z toho vyplýva, že na jednej škole sa môžu vyskytnúť viacerí žiaci so zmyslovým postihnutím – napríklad súrodenci, ako je to aj na našej škole.

2.1 Integrácia žiaka so ŠVVP

Je to dlhodobý a náročný proces. Skladá sa z úkonov, ktoré vedú k legalizácii návrhu na integráciu, ktorého cieľom je pomôcť žiakovi so ŠVVP zvládnuť školskú dochádzku s čo najlepšimi výsledkami. Niekedy však trvá aj niekoľko rokov, čo znižuje šance žiaka na úspech. Urýchlenie tohto procesu vyžaduje dobre riadenú kooperáciu všetkých zainteresovaných strán: rodiča, učiteľa, špeciálneho školského pedagóga, výchovného poradcu, a príslušného poradenského zariadenia.

Na nasledujúcich stranách sa pokúsím popísať moje skúsenosti s touto prácou.

2.2 Štruktúra procesu integrácie žiaka so ŠVVP

Celý proces je možné rozdeliť do niekoľkých etáp, ktoré sa čiastočne (viac či menej) prelínajú.

2.2.1 Prípravná fáza

Vstupná diagnostika žiaka

Základnú alebo úvodnú diagnostiku vzdelávacích ťažkostí vykonáva priamo na vyučovaní **učiteľ nižších ročníkov ZŠ**.

Na to je potrebné, aby učitelia primárneho vzdelávania mali dostatok vedomostí o prejavoch jednotlivých špecifických vývinových porúch učenia ako aj porúch správania. **Je preto nutné, aby sa priebežne vzdelávali.**

V našom metodickom združení primárneho vzdelávania sa informovanosti učiteľov v tejto problematike pravidelne venujeme. Pri prvom stretnutí v šk. roku v spolupráci s výchovným poradcom pripravujeme aktualizáciu dostupných informácií. Pri prijatí nových členov MZ poskytujeme tento materiál na samoštúdium. V pravidelných intervaloch zabezpečujeme aj **prednášky odborných pracovníkov z poradenských centier na danú tému.**

Dostatočne vzdelaný a informovaný učiteľ by mal byť schopný rozpoznať podozrenie na jednotlivé typy ŠVU ale aj poruchy aktivity, koncentrácie pozornosti....

Po zistení uvedených ťažkostí učiteľ uvedený stav **konzultuje s výchovným poradcom a školským špeciálnym pedagógom.**

Školský špeciálny pedagóg má vo svojej kompetencii vypracovať následnú odbornú diagnostiku na posúdenie zisteného predpokladu – prítomnosťou na vyučovaní, ako aj individuálnymi testami žiaka.

Pri potvrdení predpokladu preberá iniciatívu v riešení uvedeného stavu **výchovný poradca.**

Informovanie rodičov

Výchovný poradca v kooperácii s triednym učiteľom a školským špeciálnym pedagógom pozýva na pohovor rodiča žiaka.

Rodičov informujeme o našom zistení a o možnostiach vzdelávania dieťaťa. Následne im vysvetlíme postup pri diagnostike v poradenskom zariadení. Ponúkame zoznam poradenských zariadení v pôsobnosti okolia našej školy. (príloha A) Dohodneme si s rodičmi ďalší termín konzultácie, aby sme im poskytli čas na rozmyslenie. Následne spoločne vypracujeme návrh na vyšetrenie v nimi vybranom poradenskom zariadení.

Vyšetrenie v poradenskom zariadení

Skladá sa zo psychologického vyšetrenia, na ktorom sa stanoví, či má dieťa dostatočný intelekt na zvládnutie školských úloh. V prípade, že dieťa má inteligenčné predpoklady, nasleduje vyšetrenie špeciálno-pedagogické. Takéto vyšetrenie má za cieľ presne stanoviť v akých oblastiach má dieťa oslabenia a tiež určiť odporúčania na ich korekciu.

Pri poruche koncentrácie aktivity a pozornosti ako aj zmyslovom postihnutí je potrebné tiež vyšetrenie odborného lekára (viď podkapitola 1.5)

Aplikácia odporúčaní poradne na vyučovaní

Po vyšetrení dieťaťa sa v čo najkratšom čase kontaktujeme s diagnostikom tohto zariadenia, aby sme mohli podľa možnosti okamžite zaradiť odporúčania do procesu vzdelávania žiaka.

V prípade, že odporúčania nevedú k zlepšeniu stavu, informujeme sa u poradenského zariadenia o možnosti odporúčať individuálnu integráciu.

Návrh na individuálnu integráciu

Individuálnu integráciu podľa súčasne platnej legislatívy môže vydávať iba zariadenie pedagogicko-psychologického poradenstva. Nie je v kompetencii školského špeciálneho pedagóga ani školského psychológa. V prípade súhlasu poradenského zariadenia, v ktorom bolo dieťa vyšetrené informujeme o stave rodiča.

2.2.2 Administratívna fáza - príprava dokumentácie integrovaného žiaka

Ako som uviedla, etapy (fázy) procesu integrovania žiakov sa prelínajú.

Časť dokumentácie je totiž potrebné vypracovať pred prijatím alebo zaradením žiaka ako integrovaného.

Prijatím rozumieme prijatie nového žiaka do ZŠ už s diagnostikovanými špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Zaradením rozumieme zaradenie žiaka, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vznikli počas školskej dochádzky. Takémuto žiakovi sa zabezpečí doplnenie príslušnej dokumentácie a vykonajú ďalšie potrebné opatrenia na integrované vzdelávanie ale nevydáva sa nové rozhodnutie o prijatí žiaka. V platnosti zostáva pôvodné rozhodnutie.

Na začatie konania o prijatí/zaradení žiaka ako individuálne integrovaného sú **potrebné nasledovné dokumenty:**

- **odporúčenie individuálnej integrácie poradenským centrom**
- **žiadosť zákonného zástupcu o prijatie/zaradenie žiaka ako individuálne integrovaného**

Rozhodnutie o prijatí/ zaradení žiaka ako individuálne integrovaného

Následne zasadne komisia na posúdenie tejto žiadosti zložená z riaditeľa školy, školského špeciálneho pedagóga, triedneho učiteľa, výchovného poradcu a predsedu MZ, prípadne PK.

Komisia sa sústreďuje na:

- zistenie platnosti všetkých náležitých dokumentov potrebných pre vydanie kladného rozhodnutia
- posúdenie možnosti školy zabezpečiť danému žiakovi vhodné podmienky na jeho úspešné vzdelávanie.

V prípade, že sú splnené uvedené podmienky, komisia vydáva súhlasné stanovisko s integráciou.

V prípade nesplnenia niektorej z podmienok, vydáva negatívne stanovisko, s odôvodnením zamietnutia žiadosti.

Na základe odporúčania komisie následne riaditeľ školy vydáva rozhodnutie o zaradení/nezaradení žiaka ako individuálne integrovaného.

Dokumentáciou integrovaného žiaka je formulár s názvom **Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy (na individuálnu integráciu, do špeciálnej triedy)** – ďalej len **Návrh na integráciu**.

Pred prijatím/zaradením žiaka ako individuálne integrovaného je potrebné vyplniť časti Návrhu na integráciu A, B, C, D (D1, D2, D3...), E .

Ďalšie časti sa vyplňujú aktuálne podľa individuálnych požiadaviek žiaka.

Časť A – osobné údaje žiaka – vyplní triedny učiteľ

Časť B - rodinná anamnéza – vyplní triedny učiteľ v spolupráci s rodičom

Časť C – Odborná starostlivosť špeciálneho pedagóga a iných odborníkov – vyplní triedny učiteľ v spolupráci s výchovným poradcom, prípadne so špeciálnym pedagógom

Časť D – môže tvoriť prílohu, a nemusí byť uvedené na danom tlačive a obsahuje:

D1 - správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia

D2 - správa zo psychologického vyšetrenia,

D3 -...správy iných odborných vyšetrení odporúčaných špeciálnym pedagógom (napr. detský lekár, neurológ, očný lekár, z ORL, internistu...)

Výsledkom uvedených správ je **záverečná správa poradenského zariadenia, ktoré stanoví záverečnú špeciálno-pedagogickú diagnózu s odporúčením na individuálnu integráciu**

Časť E – zápisnica o prerokovaní návrhu na prijatie dieťaťa ako individuálne integrovaného zo zasadnutia uvedenej komisie

Po vydaní rozhodnutia o prijatí/zaradení žiaka ako individuálne integrovaného riaditeľom školy je potrebné vyplniť nasledovné časti Návrhu na integráciu:

Časť F – zápisnica o prehodnotení návrhu na prijatie dieťaťa ako individuálne integrovaného zo zasadnutia uvedenej komisie, ak príde k podstatným zmenám v stave žiaka

Časť G – Individuálny výchovno-vzdelávací plán

Časť H – Osobný list žiaka – vyplňuje triedny učiteľ

Časť I – Výsledky diagnostického pobytu – výsledky pedagogických pozorovaní - vyplňuje triedny učiteľ

2.2.3 Priama práca s integrovaným žiakom

Individuálny výchovno-vzdelávací program - časť G

“Je typ dokumentu, potrebný na plánovanie obsahu skúsenosti, ktorú žiak získa v škole a v činnostiach ku škole sa vzťahujúcim, teda dokument slúžiaci na plánovanie kurikula (obsahu vzdelávania) jednotlivého žiaka.” (Kaprálek, Bělecký, 2004, s. 21)

Tvorbu individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (**d'alej IVVP**) považujem za najdôležitejšiu časťou procesu integrácie pre zabezpečenie uspokojenia špecifických potrieb žiaka. **Je povinnou súčasťou dokumentácie každého integrovaného žiaka.**

IVVP vypracováva výchovný poradca v spolupráci so špeciálnym pedagógom a triednym učiteľom žiaka.

“IVVP nestanovuje ciele a obsah výučby, ale sústreďuje s predovšetkým na **použitie špeciálnych metód a foriem, na personálne, materiálne a organizačné zabezpečenie vzdelávania žiaka s ŠVVP.** (Kaprálek, Bělecký, 2004, s. 23)

Individuálny vzdelávací plán z konkrétneho predmetu

Podľa individuálnych požiadaviek je možné vypracovať individuálny **vzdelávací plán (d'alej IVP)** z konkrétneho predmetu, ak to odporúča poradenské zariadenie.

Tento plán obsahuje: **úpravu učebných osnov v danom predmete v konkrétnom ročníku, použitie alternatívnych učebníc, či pomôcok...**

Informovanie zainteresovaných vyučujúcich

Následne je potrebné s uvedenými dokumentmi oboznámiť všetkých zainteresovaných vyučujúcich, aby bola zabezpečená ich aplikácia vo vyučovaní.

Vyučujúci musia byť poučení o dôvernosti týchto materiálov.

Informovanie žiackeho kolektívu

V záujme efektívnosti práce podľa IVVP, príp. IVP žiaka je nevyhnutné, aby bol o problémoch žiaka primeraným spôsobom informovaný žiacky kolektív. Pri informovaní žiackeho kolektívu sa osvedčila práve pomoc výchovného poradcu. Je v prospech veci, ak tento nie je učiteľom žiaka.

Výchovný poradca uskutoční v danej triede voľnú diskusiu so žiakmi o výchovno-vzdelávacích problémoch žiakov. Najskôr všeobecne vysvetlí, aké problémy môžu žiaci pri osvojovaní učiva mať, ako sa prejavujú a aká je možnosť pomoci takýmto žiakom. Riadeným rozhovorom nasmeruje besedu ku konkrétnemu problému. Následne sa zameria na konkrétneho žiaka s uvedenými problémami a požiada žiakov o toleranciu a spoluprácu.

Ak je táto diskusia vedená s náležitým taktom a ohľaduplnosťou nemali by nastať problémy s prípadným výsmechom žiakov alebo neakceptovaním kompenzačnej pomoci učiteľov.

Aplikácia IVVP a IVP

Aplikácia IVVP, prípadne IVP žiaka spočíva v úprave pracovného prostredia, zabezpečení kompenzačných pomôcok, prípadné alternatívnych učebných zdrojov (učebníc, pracovných listov...). Tieto potreby zabezpečuje triedny učiteľ, prípadne vyučujúci konkrétneho predmetu, ktorého sa špecifické požiadavky žiaka dotýkajú, v spolupráci s vedením školy.

Kontrola plnenia IVVP a IVP a ich funkčnosti

Kontrola sa uskutočňuje na konci každého klasifikačného obdobia, teda štvrťročne na zasadnutí metodických orgánov.

Polročne sa vypracováva **Hodnotenie integrovaného žiaka**, ktoré obsahuje:

- hodnotenie výchovných a vzdelávacích výsledkov žiaka triednym učiteľom, prípadne vyučujúcim predmetu, v ktorom žiak postupuje podľa IVP
- hodnotenie práce žiaka špeciálnym pedagógom školy
- odporúčania do budúceho obdobia

V prípade, že sa v priebehu klasifikačného obdobia ukáže nefunkčnosť, prípadne nedostatočnosť IVVP, príp. IVP žiaka tým, že žiak napriek aplikácii uvedených dokumentov neprospieva lepšie, je potrebné ich upraviť.

IVVP a IVP sú otvorené dokumenty.

Ak sa zmení status žiaka je možné tiež integráciu ukončiť na žiadosť rodiča alebo CPPP.

Platnosť dokumentov

Rozhodnutie riaditeľa školy o individuálnej integrácii má dlhodobú platnosť za podmienky, že sú platné ostatné potrebné dokumenty.

Správa zo psychologického vyšetrenia a špeciálno-pedagogického vyšetrenia má vo všeobecnosti platnosť dva roky, ak poradenské zariadenie nestanoví inak.

IVVP a IVP sa vypracováva na jeden školský rok.

3 KONKRÉTNE PRÍKLADY VYUŽITIA UVEDENEJ ŠTRUKTÚRY INTEGRAČNÉHO PROCESU

3.1 Žiak s vývinovými poruchami učenia

Pohlavie: chlapec

Vek: 14 rokov

Ročník: ôsmy

Trieda: 8.

Dĺžka evidencie: šiesty rok

1. Prípravná fáza

Vstupná diagnóza

Bola uskutočnená v prvom a na začiatku druhého ročníka triednou učiteľkou. Učiteľka u uvedeného žiaka pozorovala ťažkosti v osvojovaní si matematických zručností, ktoré boli výraznejšie, ako pri osvojovaní si ostatných požadovaných vedomostí a zručností (čítania a písania). Prejavovali sa najmä v týchto oblastiach:

- orientácia v číselnom rade – pred a za číslom
- automatizácia sčítania a odčítania bez názorných pomôcok
- matematická predstavivosť
- priestorová orientácia...

Vyučujúca o svojich zisteniach pravidelne informovala na MZ a mala snahu o kontakt s matkou. Predpokladali sme, že uvedené ťažkosti môžu byť odtrénované individuálnym prístupom učiteľky a intenzívnejšou domácou prípravou na vyučovanie. Napriek uvedeným opatreniam však pretrvávali.

Informovanie rodičov – zákonných zástupcov

Ihneď po vstupnej diagnostike sa učiteľka snažila o daných ťažkostiach informovať zákonných zástupcov. V uvádzanom prípade však dieťa však bolo v náhradnej starostlivosti starých rodičov. V tom čase na našej škole nepôsobil školský špeciálny pedagóg, a preto sme z dôvodu nezlepšujúcich sa výsledkov žiaka starej matke odporučili navštíviť pedagogicko-psychologickú poradňu za účelom odbornej diagnostiky.

Vyšetrenie v poradenskom zariadení

sa uskutočnilo v priebehu druhého ročníka školskej dochádzky.

Záver psychologického vyšetrenia žiaka

Globálne intelektové schopnosti sa nachádzajú v strednom pásme priemeru, pri nerovnomernom výkone v prospech slovo-logickej zložky myslenia (mierny nadpriemer). Žiak bol odporučený na špeciálno-pedagogické vyšetrenie.

Záver špeciálno-pedagogického vyšetrenia žiaka

Vyšetrenie preukázalo špecifickú vývinovú poruchu – dyskalkúliu.
Žiak zostáva v starostlivosti PPP.

Aplikácia odporúčaní poradne na vyučovaní

Špeciálny pedagóg poradenského zariadenia stanovil nasledovné odporúčania pre žiaka **na hodinách matematiky**:

- vhodné je umiestnenie žiaka v prednej lavici v blízkosti učiteľa, aby mohol tento sledovať čiastkové výsledky práce žiaka
- redukovať množstvo požadovaných úloh
- rozvrhnúť pracovné úlohy na menšie celky
- umožniť používanie názorných a kompenzačných pomôcok
- slovné a dlhšie zadania úloh mu individuálne prečítať a zistiť či pochopil znenie
- pri kontrole písomných riešení zohľadniť zámenu cifier alebo nesprávne opísanie čísla
- pri riešení geometrických úloh zohľadniť úpravu a tiež presnosť rysovania a zvoliť individuálny prístup pri zisťovaní vedomostí.
- počas samostatnej práce častejšie skontrolovať prácu žiaka s prípadným upozornením na už vzniknuté chyby
- umožniť žiakovi pracovať vlastným tempom
- trvať na osvojení základných poznatkov, počas hodiny pravidelne kontrolovať, či chápe práve riešené príklady a postup ich riešenia
- využívať metódu individuálneho výkladu v prípade nepochopenia učiva
- **neredukovať učebné osnovy predmetu matematika**, ale zúžiť požadované vedomosti a zručnosti na základné učivo v danom ročníku

Poradenské zariadenie neodporučilo evidovať žiaka ako individuálne integrovaného.

S uvedenými odporúčaniami bola oboznámená učiteľka žiaka i ostatní vyučujúci na 1. stupni ZŠ a tiež zákonný zástupca na opakovanom pohovore s učiteľkou a výchovnou poradkyňou.

Odporúčania učiteľka aplikovala do vyučovania počas nasledujúceho tretieho ročníka školskej dochádzky žiaka. Napriek týmto úpravám však žiak napredoval len veľmi ťažko a pomaly.

Vznikli dôvodné obavy, že s nárastom objemu učiva v predmete matematika žiak prestane zvládať obsah učebných osnov.

Požiadali sme preto poradenské zariadenie o rediagnostiku a prípadné odporúčanie k integrácii žiaka s možnosťou redukcie učiva.

Návrh na individuálnu integráciu

Poradenské centrum opätovne vyšetrilo žiaka a vydalo odporúčanie na zaradenie žiaka ako individuálne integrovaného. Stará matka súhlasila a s pomocou výchovnej poradkyne podala vedeniu školy žiadosť o zaradenie žiaka ako individuálne integrovaného.

2. Administratívna fáza - príprava dokumentácie integrovaného žiaka

Na základe žiadosti zákonnej zástupkyne žiaka a odporúčania CPPP zasadla komisia, ktorá žiadosť schválila a odporučila vedeniu školy zaradiť žiaka ako individuálne integrovaného. Následne riaditeľka školy vydala rozhodnutie o zaradení žiaka ako individuálne integrovaného. Výchovná poradkyňa a triedna učiteľka v spolupráci s CPPP vypracovali pre žiaka potrebnú dokumentáciu uvedenú v bode 2.2.2 tejto práce.

3. Priama práca s integrovaným žiakom

Výchovná poradkyňa s triednou učiteľkou veľmi starostlivo a podrobne vypracovali žiakovi **individuálny výchovno-vzdelávací program**, v ktorom sú zapracované odporúčania špeciálneho pedagóga poradenského zariadenia.

Individuálny výchovno - vzdelávací program pre žiaka s vývinovými poruchami učenia - ukážka

Školský rok:

Meno žiaka:

Rok narodenia:

Škola: Základná škola

Trieda:

Záver vyšetrení: Špeciálno-pedagogické vyšetrenie — VPU: dyskalkúlia ťažšieho stupňa
dysortografické ťažkosti

Psychologické vyšetrenie — intelekt v strednom pásme priemeru
/ slovno-logická zložka myslenia v miernom nadpriemere /

Odborné vyšetrenie

1. Úprava prostredia triedy, umiestnenie žiaka:

- a) vhodné miesto na sedenie
- b) možnosť individuálneho prístupu učiteľa
- c) striedať polohu pri sedení
- d) zamestnanie drobnými službami
- e) možnosť odpočinku

2. Špecifická organizácie vyučovania žiaka:

- a) spoločné vyučovanie v triede
- b) individuálne doučovanie
- c) pravidelná spolupráca s rodičmi
- d) pravidelná kontrola domácej prípravy
- e) pôsobenie špeciálneho pedagóga na individuálnych korekčných cvičeniach

3. Odborná reedukačná a terapeutická starostlivosť:

- a) Odborné intervencie špeciálneho pedagóga z CPPaP - konkrétne
- b) Odborné intervencie psychológa z CPPaP - konkrétne
- c) Konzultácie špeciálneho pedagóga tunajšej školy s vyučujúcimi žiaka a jeho triednym učiteľom.
- d)

Odborná spolupráca je potrebná v predmete MAT / IVP / , SJL, ANJ, NEJ. 4.

Špecifické výchovno-vzdelávacie ciele a postupy, úprava obsahu vyučovania, priebežné hodnotenie čiastkových cieľov s následnou úpravou individuálneho

vzdelávacieho plánu.

Modifikácia vyučovacieho obsahu:

a) Učebný plán:

Žiak postupuje podľa dokumentu Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 2 — nižšie sekundárne vzdelávanie.

Rámcový učebný plán pre základnú školu s vyučovacím jazykom slovenským. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011 — 7881/18675:2 — 921 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011.

Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26.mája 2009.

b) Učebné osnovy:

Žiak postupuje podľa učebných osnov ZŠ vo všetkých predmetoch .

Žiak postupuje podľa modifikovaných učebných osnov ZŠ príslušného ročníka v predmete MAT

c) Učebnice: platné pre 8.roč. ZŠ, bez úprav

d) Špecifické ciele v jednotlivých vyučovacích predmetoch:

dlhodobé - ukončenie školskej dochádzky - monitor, prijímacie pohovory

krátkodobé - zvládnutie učiva predpísaného učebnými osnovami v rozsahu štandardu

e) Špecifické metodické postupy učiteľov v procese vyučovania / vyplývajúce aj zo správ PPP, ŠPP, DIC

1. V S_{JL} uprednostňovať ústnu formu skúšania.

2. Pri písomných prácach mu v prípade potreby poskytnúť dlhší čas.

3. Diktáty mu pri väčšom množstve chýb ohodnotiť slovne, alebo využívať formu doplnovacích cvičení.

4. Na cudzích jazykoch sa zamerať na konverzáciu a slovnú zásobu.

5. Špecifiká hodnotenia učebných výsledkov žiaka / vyplývajúce aj zo správ PPP, ŠPP, DIC /:

1. Hodnotenie bude zamerané na obsahovú správnosť výpovedí.

2. Hodnotenie bude zamerané na dosiahnuté výsledky.

3. Pri hodnotení bude rešpektované individuálne tempo.

4. Hodnotenie a klasifikácia v zmysle Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011 s dodatkom Príloha č.2 k Metodickému pokynu č.22/2011 Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

6. Kompenzačné pomôcky:

1. Počítač

2. Pravidlá slovenského pravopisu

3. Rôzne matematické a gramatické tabuľky / žiak ich môže mať kedykoľvek k dispozícii/

4. Diktafón
5. Písomné poznámky z cudzieho jazyka
6. Špeciálne upravené písomné práce

7. Priebežné zmeny:

Zmena údajov — napr.: 1.a	Dátum zmeny	Podpis
posledné psycholog. vyš.	8.1.2009	

Dátum vypracovania IVVP:

Na vypracovaní IVVP spolupracovali:

Školsky špeciálny pedagóg:

Triedna učiteľka:

Ostatní vyučujúci:

Preštudovali a vzali na vedomie

Riaditeľka školy

Zákonný zástupca – súhlasím s predloženým IVVP

Učiteľka matematiky vypracovala **individuálny vzdelávací plán v predmete matematika** s redukciou učiva na učivo základné s vylúčením rozširujúceho učiva (viď príloha č. 2)

S uvedenými dokumentmi boli **oboznámení všetci vyučujúci** na zasadnutí pedagogickej rady. Podrobne boli o stave informovaní zainteresovaní vyučujúci s cieľom, aby boli odporúčania poradne a úlohy vyplývajúce z IVVP žiaka aplikované vo všetkých predmetoch a oblastiach, ktorých sa diskalkulické problémy žiaka dotýkajú.

Žiaci kolektív bol informovaný spôsobom uvedeným v úvodnej časti a informácie prijal a spracoval bez negatívnych následkov vo vzťahoch v triede.

Pri štvrtročných **kontrolách plnenia IVVP a IVP** bolo po niekoľko za sebou nasledujúcich klasifikačných období konštatované, že žiakovi individuálna integrácia prospieva a jeho osvojovanie si vedomostí sa skvalitnilo a zrýchlilo.

V piatom ročníku školskej dochádzky, sa začali výraznejšie prejavovať aj problémy v slovenskom jazyku. Z uvedeného dôvodu sme požiadali CPPPP o opakované vyšetrenie žiaka s cieľom diagnostikovať príčinu týchto ťažkostí. Poradenské zariadenie potvrdilo u žiaka dysortografické ťažkosti. Následne vydalo odporúčanie zohľadniť aj tieto ťažkosti pri vzdelávaní žiaka.

Z uvedeného dôvodu od tohto obdobia vypracovávame pre žiaka IVP aj pre predmety slovenský jazyk a cudzie jazyky. Prospech žiaka, ako aj osvojovanie si vedomostí sa zlepšili aj v týchto predmetoch.

V súčasnosti je žiak vedený ako individuálne integrovaný nepretržite už 6. školský rok a prospieva dobre.

3.2 Žiak s poruchou aktivity a pozornosti

Pohlavie: chlapec

Vek: 13 rokov

Ročník: siedmy

Trieda: 7.

Dĺžka evidencie: piaty rok

1. Prípravná fáza

Vstupná diagnóza

Žiak mal výchovné problémy so správaním od útleho detstva – v MŠ. Po zaškolení dieťaťa sa k týmto problémom pripojil vzdelávací problém. V prvom ročníku učiteľka pozorovala neschopnosť koncentrácie pozornosti v požadovanej dĺžke. Žiak nebol schopný dokončiť začatú prácu, jeho výsledky boli kolísavé. Celkový prospech žiaka bol priemerný až slabý.

Informovanie rodičov – zákonných zástupcov

Uvedený stav sa pokúšala učiteľka riešiť pohovorom s matkou, ktorú informovala. Matka prisľúbila spoluprácu s učiteľkou, ale náprava nenastala. Na nasledovné pozvania učiteľky do školy matka nereagovala. Bolo preto potrebné zaslať rodičom písomné pozvanie do školy. Riaditeľka školy pozvala rodičov na pohovor pred komisiou zloženou z výchovnej poradkyne, zástupkyne školy, riaditeľky školy a triednej učiteľky.

Na toto stretnutie prišli obaja rodičia. Vznikol tak priestor na podrobné informovanie o ťažkostiach ich dieťaťa. K možnostiam riešenia problému sa vyjadrili všetky zainteresované a kompetentné strany. V závere stretnutia bolo rodičom doporučené vyšetrenie v psychologickom poradni. Za daných okolností rodičia s vyšetrením súhlasili.

Vyšetrenie v poradenskom zariadení

Záver psychologickeho vyšetrenia žiaka

Úroveň intelektových výkonov sa nachádza v dolnom pásme priemer. Výrazná disproporcija verbálnej (podpriemer) a perforačnej (stredný priemer) zložky inteligencie. Dekoncentrácia pozornosti, hyperaktivita, impulzivita. Zvýšená psychická tenzia. Rodičom bolo odporučené konziliárne neurologické vyšetrenie na posúdenie ADHD.

Neurologické vyšetrenie potvrdilo ADHD syndróm.

Záver špeciálno-pedagogického vyšetrenia žiaka

Vyšetrenie potvrdilo druhotné dyslektické a dysorografické ťažkosti na báze primárneho ADHD. Prítomné sú oslabenia fonemického vnímania, vizuálneho členenia, problémová je spolupráca hemisfér. Deficity sú zrejme v operačnej pamäti – lepší výkon dieťaťa pri väčšom časovom priestore na prácu.

Návrh na individuálnu integráciu

Na základe uvedených výsledkov CPPPP vydalo odporúčanie na individuálnu integráciu z dôvodu porúch správania zapríčinených primárne vnútornými činiteľmi (ADHD) , s prevahou impulzívneho spracovávanía prichádzajúcich podnetov.

Aplikácia odporúčaní poradne na vyučovaní

CPPPP vydalo odporúčanie pre ADHD v zmysle Metodicko-informatívneho materiálu CD-2004-12004/23602-1:095.

Pre zabezpečenie vzdelávacích potrieb:

- usadenie žiaka vpredu s pokojným spolužiakom
- rozdelenie pracovných úloh na kratšie celky, ich vypracovanie priebežne kontrolovať
- preferovať ústne odpovede pred písomnými na všetkých hodinách
- zabezpečiť dostatok času na automatizáciu nových zručností a osvojenie si nových poznatkov

Pre zabezpečenie eliminácie porúch správania:

- stanoviť presné hranice, ktoré sa musí naučiť rešpektovať
- v prípade nezvládania záťaže na vyučovacej hodine, ktoré by sa prejavilo nevhodným správaním, narušením vyučovacieho procesu, resp. ohrozením ostatných žiakov v triede, vyňať žiaka z triedy, za účelom upokojenia, resp. individuálneho vyučovania na problematických hodinách
- upútať pozornosť aktívnym prístupom, oceňovaním a povzbudzovaním
- učiť kontrolu svojej činnosti a opravovanie si chýb
- na nevhodné prejavy reagovať pokojne ale dôrazne
- pri opakovanom neadekvátnom správaní vyviesť žiaka z triedy na individuálny pohovor

2. Administratívna fáza - príprava dokumentácie integrovaného žiaka

Riaditeľka školy vydala rozhodnutie o zaradení žiaka ako individuálne integrovaného na základe žiadosti rodičov a odporúčania CPPP.

Výchovná poradkyňa a triedna učiteľka v spolupráci s CPPP vypracovali pre žiaka potrebnú dokumentáciu uvedenú v bode 2.2.2 tejto práce.

3. Priama práca s integrovaným žiakom

Výchovná poradkyňa s triednou učiteľkou vypracovali žiakovi **individuálny výchovno-vzdelávací program**, v ktorom sú zapracované odporúčania špeciálneho pedagóga poradenského zariadenia.

Individuálny výchovno - vzdelávací program pre žiaka s poruchou aktivity a pozornosti – ukážka

Školský rok:

Meno žiaka:

Rok narodenia:

Škola: Základná škola

Trieda:

Záver vyšetrení:

Špeciálno-pedagogické vyšetrenie ADHD, VPU: dyslexia, dysortografia

Psychologické vyšetrenie — intelekt v strednom pásme priemeru, porucha správania

Odborné vyšetrenie – neurologické

1. Úprava prostredia triedy, umiestnenie žiaka:

- a) vhodné miesto na sedenie
- b) možnosť individuálneho prístupu učiteľa
- c) **striedať polohu pri sedení:** žiakovi bude umožnené voľnejšie sedenie, možnosť striedať polohu pri sedení /sed- stoj/
- d) **zamestnanie drobnými službami:** vyvolávať zotrieť tabuľu, pozbierať zošity, rozdať pomôcky, a pod.
- e) **možnosť uvoľnenia, odpočinku:** položenie hlavy na stôl, zavretie očí, napitie sa.

2. Špecifická organizácie vyučovania žiaka:

- a) spoločné vyučovanie v triede
- b) individuálne doučovanie
- c) pravidelná spolupráca s rodičmi
- d) pravidelná kontrola domácej prípravy
- e) pôsobenie špeciálneho pedagóga na individuálnych korekčných cvičeniach

3. Odborná reedukačná a terapeutická starostlivosť:

- a) Odborné intervencie špeciálneho pedagóga - konkrétne
- b) Odborné intervencie psychológa - konkrétne
- c) Konzultácie špeciálneho pedagóga tunajšej školy s vyučujúcimi žiaka a jeho triednym učiteľom.
- d) Odborná spolupráca je potrebná v predmete SJL a ANJ.

4. Špecifické výchovno-vzdelávacie ciele a postupy, úprava obsahu vyučovania, priebežné hodnotenie čiastkových cieľov s následnou úpravou individuálneho vzdelávacieho plánu.

Modifikácia vyučovacieho obsahu:

a) Učebný plán:

Žiak postupuje podľa dokumentu Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 2 — nižšie sekundárne vzdelávanie.

Rámcový učebný plán pre základnú školu s vyučovacím jazykom slovenským. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011 — 7881118675:2 — 921 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011. Školský vzdelávací program

Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26.mája 2009.

Vzdelávací program pre žiakov s poruchami správania ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26.mája 2009.

Vzdelávací program pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom

CD-2008-18550/39582-1:914 zo dňa 26.mája 2009.

b) Učebné osnovy:

Žiak postupuje podľa učebných osnov ZŠ vo všetkých predmetoch .

Žiak postupuje podľa modifikovaných učebných osnov ZŠ príslušného ročníka,

c) Učebnice: platné pre 8.roč. ZŠ, bez úprav

d) Špecifické ciele v jednotlivých vyučovacích predmetoch:

dlhodobé - ukončenie školskej dochádzky - monitor,
prijímacie pohovory

krátkodobé - zvládnutie učiva predpísaného učebnými osnovami v
rozsahu štandardu

e) Špecifické metodické postupy učiteľov v procese vyučovania / vyplývajúce aj zo správ PPP, ŠPP, DIC /:

Je potrebné stanoviť žiakovi presné hranice správania, ktoré by sa mal naučiť rešpektovať. V prípade nezvládania záťaže na vyučovacej hodine, čo by sa prejavovalo nevhodným správaním, narušením vyučovacieho procesu, resp. ohrozením ostatných žiakov v triede, je potrebné žiaka vyňať z triedy, za účelom upokojenia, resp. individuálneho vyučovania na problematických hodinách.

Snažiť sa upútať jeho pozornosť aktívnym prístupom, často oceňovať a povzbudzovať k vytrvalosti. Stanovovať čiastkové ciele, ktoré je možné reálne v určitom časovom úseku dodržať, na čom treba trvať a priebežne ho povzbudzovať k ich splneniu. Žiaka treba učiť kontrolovať si svoju činnosť a opraviť si nájdené chyby / aby nepracoval rýchlo a zbrklo /. Treba oceňovať aj snahu.

Na nevhodné prejavy žiaka treba reagovať pokojne, ale dôrazne. Pri opakovanom neadekvátnom správaní radšej voliť cestu vyvedenia z triedy a individuálneho pohovoru. Najdôležitejšie je pozitívne oceňovanie.

5. Špecifiká hodnotenia učebných výsledkov žiaka / vyplývajúce aj zo správ PPP, ŠPP, DIC /:

1. Slovné hodnotenie.
2. Hodnotenie v SJL, ANJ známkou po stupeň 3.
3. Spôsob priebežného hodnotenia. Významné je pozitívne oceňovanie aj snahy žiaka.
4. Hodnotenie bude zamerané na obsahovú správnosť výpovedí.
5. Hodnotenie bude zamerané na dosiahnuté výsledky.
6. Pri hodnotení bude rešpektované individuálne tempo.
7. Hodnotenie a klasifikácia v zmysle Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011 s dodatkom Príloha č.2 k Metodickému pokynu č.22/2011 Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

6. Kompenzačné pomôcky:

1. Počítač

2. Pravidlá slovenského pravopisu
3. Rôzne gramatické tabuľky / žiak ich môže mať kedykoľvek k dispozícii/
4. Diktafón
5. Písomné poznámky z cudzieho jazyka
6. Špeciálne upravené písomné práce

7. **Priebežné zmeny:**

Zmena údajov — napr.: 1.a	Dátum zmeny	Podpis
posledné psycholog. vyš.	28.1.2010	
posledné špec.-ped.vyš.	28.8.2008	

Dátum vypracovania IVVP:

Na vypracovaní IVVP spolupracovali:

Školský špeciálny pedagóg:

Riaditeľka školy:

Triedna učiteľka:

Súhlasím s predloženým IVVP.

Ostatní vyučujúci:

Preštudovali a vzali

na vedomie:

Učiteľka slovenského jazyka vypracovala **individuálny vzdelávací program v predmete slovenský jazyk.** (viď príloha č. 1)

S uvedenými dokumentmi boli **oboznámení všetci vyučujúci** na zasadnutí pedagogickej rady. Podrobne boli o stave informovaní zainteresovaní vyučujúci s cieľom, aby boli odporúčania poradne a úlohy vyplývajúce z IVVP žiaka aplikované vo všetkých predmetoch a oblastiach, ktorých sa problémy žiaka dotýkajú.

Žiacky kolektív bol informovaný v tomto prípade prizvanou pracovníčkou CPPP zaoberajúcou sa prevenciou patologických javov. V rámci besedy so žiakmi prebrali niektoré problémové situácie, ktoré konkrétny žiak vyvolával a precvičili si možnosti ich riešenia pokojným spôsobom a najmä možnosti predchádzania vzniku takýchto situácií.

S otcom žiaka sme sa dohodli na pravidelnej podrobnej komunikácii učiteľky a rodičov o správaní sa žiaka na vyučovaní písomnou formou do samostatného na tento účel založeného zošita, v závažnejších prípadoch okamžitým telefonickým upozornením a osobným kontaktom.

Žiak bol tiež zaradený do starostlivosti CPPP do programu tréningu sociálnych zručností v rámci menšej skupiny detí.

Účinnosť uskutočnených opatrení bola diskutovaná na zasadnutí metodických orgánov a pedagogických radách. Výsledky sa dostavovali pomaly. Žiak mal napriek úsiliu zo strany vyučujúcich niekoľko kárnych opatrení až po zníženie známku zo správania v piatom ročníku.

Šiestom ročníku sa však situácia začala výraznejšie meniť k lepšiemu a problematické správanie sa žiaka má v súčasnosti sociálne únosný charakter.

Vzdelávacie výsledky žiaka sú priemerné, ale prospel doteraz vo všetkých ročníkoch.

3.3 Žiak so zmyslovým - sluchovým postihnutím

Pohlavie: chlapec

Vek: 11 rokov

Ročník: piaty

Trieda: 5.

Dĺžka evidencie: štvrtý rok

1. Prípravná fáza

Vstupná diagnóza

Pri zápise do školy učiteľka testujúca školskú zrelosť dieťaťa spozorovala výraznú dysláliu – nesprávnu výslovnosť a ťažkosti s plnením úloh zadávaných slovné.

Informovanie rodičov – zákonných zástupcov

Tieto zistenia ihneď konzultovala s matkou dieťaťa a odporučila jej odborné vyšetrenia pre podozrenie na poruchu sluchu.

Následne dieťa absolvovalo odborné vyšetrenie sluchu vo foniatrickej a tinitologickej ambulancii, kde mu bola diagnostikovaná obojstranná perцепčná porucha sluchu (Hypacusis perc. gravis bilat.). Dieťaťu bol predpísaný načúvací prístroj.

Vyšetrenie v poradenskom zariadení

Matke bolo odporúčené vyšetrenie v špeciálno-pedagogickom poradenskom zariadení pre sluchovo postihnuté deti, aby bolo možné dieťa zaradiť ako individuálne integrované.

Záver psychologickeho vyšetrenia žiaka

Dieťa komunikuje hovorenou rečou, ktorej zrozumiteľnosť je miene znížená z dôvodu dyslálie. V štruktúre poznávacích schopností prítomné prejavy nerovnomerného vývinu. Intelektové schopnosti v norme. Odporúčanie pokračovať v pravidelnej logopedickej starostlivosti, stimulovať sluchovú i zrakovú diferenciaciu, podporovať spontánny rečový prejav dieťaťa.

Záver špeciálno-pedagogického vyšetrenia žiaka

U dieťaťa sa rozvíja sluchová diskriminácia a rečová expresia. Hlas je v prirodzenej detskej polohe, reč je dyslalická, komunikácia prebieha bez použitia podporných manuálnych prostriedkov. Sluchová strata je kompenzovaná načúvacími prístrojmi, zrakovým kontaktom, odzeraním. Pri pravidelnej logopedickej intervencii a aplikácii sluchového tréningu je prognóza reči s dobrou perspektívou.

Návrh na individuálnu integráciu

Vzhľadom k psychologickým a špeciálno-pedagogickým záverom vyšetrení, osobnostným predpokladom dieťaťa, vydalo centrum špeciálno-pedagogického poradenstva odporúčanie vzdelávať dieťa formou individuálnej integrácie v bežnej s ZŠ s dôrazom na akceptovanie individuálnych potrieb žiaka.

Aplikácia odporúčaní poradne na vyučovaní

V súčasnej dobe sa pri vzdelávaní žiaka riadime pokynmi uvedenými vo Vzdelávacom programe pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím, ktorý ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 zo dňa 26.5.2009

Pre zabezpečenie vzdelávacích potrieb:

- usadenie žiaka vpredu s možnosťou zrakovej kompenzácie
- zameranie sa na zlepšovanie verbálneho prejavu, rozvíjanie slovnej zásoby, zabezpečiť individuálnu intenzívnu logopedickú starostlivosť zo strany rodičov
- využívanie informačno-komunikačných technológií
- využívanie kompenzačných pomôcok
- poskytnúť dostatok času na precvičovanie a fixáciu učiva

2. Administratívna fáza - príprava dokumentácie integrovaného žiaka

Riaditeľka školy vydala rozhodnutie o prijatí žiaka ako individuálne integrovaného na základe žiadosti rodičov a odporúčania CPPP.

Výchovná poradkyňa a triedna učiteľka v spolupráci s CPPP vypracovali pre žiaka potrebnú dokumentáciu uvedenú v bode 2.22 tejto práce.

3. Priama práca s integrovaným žiakom

Školská špeciálna pedagogička v spolupráci s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva pre sluchovo postihnuté deti vypracovala žiakovi **individuálny výchovno-vzdelávací program**, v ktorom sú zapracované odporúčania špeciálneho pedagóga poradenského zariadenia.

Individuálny výchovno - vzdelávací program – žiak so zmyslovým - sluchovým postihnutím - ukážka

Školský rok:

Meno žiaka:

Rok narodenia:

Škola:

Trieda: V.

Záver vyšetrení: Špeciálno-pedagogické vyšetrenie — stredné pásmo priemeru
Psychologické vyšetrenie — IQ — stredné pásmo priemeru
Odborné vyšetrenie — foniatrické — obojstranná perцепčná strata
sluchu v pásme ťažkej nedoslýchavosti, od 5 rokov načúvacie aparáty,
MUDr.

1. Úprava prostredia triedy, umiestnenie žiaka:

- a) vhodné miesto na sedenie: sedieť vpredu, hovoriť na žiaka zo strany, z ktorej počuje.
- b) možnosť individuálneho prístupu učiteľa
- c) striedať polohu pri sedení
- d) zamestnanie drobnými službami
- e) možnosť uvoľnenia, odpočinku

2. Špecifiká organizácie vyučovania žiaka:

- a) spoločné vyučovanie v triede: eliminovať hluk
- b) individuálne doučovanie

- c) pravidelná spolupráca s rodičmi
- d) pravidelná kontrola domácej prípravy
- e) pôsobenie špeciálneho pedagóga individuálnymi cvičeniami raz týždenne

3. Odborná reedukačná a terapeutická starostlivosť:

- a) **Odborné intervencie špeciálneho pedagóga** - konkrétne
- b) **Odborné intervencie psychológa** - konkrétne
- c) **Konzultácie špeciálneho pedagóga** tunajšej školy s vyučujúcimi žiaka a jeho triednym učiteľom.
- d) **Odborná spolupráca / odporúčania ORL - foniatra /**
- e) **Odborné intervencie logopéda**

4. Špecifické výchovno-vzdelávacie ciele a postupy, úprava obsahu vyučovania, priebežné hodnotenie čiastkových cieľov s následnou úpravou individuálneho vzdelávacieho plánu.

Modifikácia vyučovacieho obsahu:

a) Učebný plán:

Žiak postupuje podľa dokumentu Štátny vzdelávací program pre 2. stupni základnej školy v Slovenskej republike ISCED 2 — nižšie sekundárne vzdelávanie. Rámcový učebný plán pre základnú školu s vyučovacím jazykom slovenským. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011 — 7881/18675:2 — 921 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011.

Vzdelávací program pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím / ISCED 0,1,2,3 / ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550139582-1:914 dňa 26.mája 2009.

b) Učebné osnovy:

Žiak postupuje podľa učebných osnov **ZŠ** vo všetkých predmetoch .

Žiak postupuje podľa modifikovaných a redukovaných učebných osnov **ZŠ** v predmete anglický jazyk

c) Učebnice: platné pre 5.roč. ZŠ, bez úprav

d) Špecifické ciele v jednotlivých vyučovacích predmetoch:

dlhodobé - zvládnutie prechodu na druhý stupeň

- ukončenie školskej dochádzky

- monitor, prijímacie pohovory

krátkodobé - zvládnutie učiva predpísaného učebnými osnovami v rozsahu štandardu

e) Špecifické metodické postupy učiteľov v procese vyučovania / vyplývajúce aj zo správ PPP, ŠPP, DIC /:

1. Zlepšovať verbálny prejav, rozvíjať slovnú zásobu a jej aktívne používanie / logopedická starostlivosť /. Sledovať výslovnosť, gramatiku a štylistiku viet.
2. Poskytovať dostatok času a možností na precvičovanie a fixáciu učiva.
3. Pri čítaní sa zamerať na porozumenie prečítaného textu, reprodukciu textu po častiach. Pri úlohách, ktoré vyžadujú čítanie / napr. slovné úlohy z matematiky /

- overiť, či textu žiak porozumel.
4. Pri písaní diktátu voliť individuálny prístup, teda diktát vo dvojici, alebo dopĺňanie slov, písmen a pod.
 5. V predmetoch s teoretickou prevahou redukovať rozsah diktovaného textu, príp. umožniť odpisovanie z tabule či učebníc.
 6. Získavať od žiaka spätnú väzbu o pochopení učebného materiálu.
 7. Na Dominika hovoriť jasne, zreteľne a pokojne. Zrozumiteľne artikulovať a tempo reči prispôbiť možnostiam žiaka so sluchovým postihnutím.
 8. Na predmete cudzí jazyk nehodnotiť počúvanie s porozumením ani ústny prejav. Pri výučbe zohľadňovať individuálne potreby žiaka, zamerať sa na písomný prejav, nehodnotiť zložku počúvanie.

5. Špecifiká hodnotenia učebných výsledkov žiaka / vyplývajúce aj zo správ PPP, ŠPP, DIC /:

1. Spôsob priebežného hodnotenia. Nehodnotiť tie výkony žiaka, ktoré sú ovplyvnené jeho zdravotným stavom.
2. Hodnotenie bude zamerané na obsahovú správnosť výpovedí.
3. Špecifiká hodnotenia : poskytnutie dlhšieho času na prípravu a odpoveď
4. Hodnotenie bude zamerané na dosiahnuté výsledky.
5. Pri hodnotení bude rešpektované individuálne tempo.
6. Hodnotenie a klasifikácia v zmysle Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011 s dodatkom Príloha č.2 k Metodickému pokynu č.22/2011 Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

6. Kompenzačné pomôcky

1. Vo vyučovaní využívať informačno — komunikačné technológie — počítač, dataprojektor a pod.. kompenzačné pomôcky — načúvacie prístroje, infraport a iné.
2. Úroveň čítania hodnotiť individuálne.

7. Priebežné zmeny:

Zmena údajov — napr.: 1.a	Dátum zmeny	Pod
posl. psychologické vyš.	15.7.2011	
posl. špec. —ped. vyš.	15.7.2011	

Dátum vypracovania IVVP:

Na vypracovaní IVVP spolupracovali:

Školský špeciálny pedagóg:

Preštudovali a vzali na vedomie:

triedny učiteľ

ostatní vyučujúci:

poradenské zariadenie

Preštudoval a súhlasí:

zákonný zástupca:

Na základe odporúčania poradenského zariadenia bol pre žiaka vypracovaný aj individuálny vzdelávací plán v predmete anglický jazyk. (viď príloha č. 1)

S uvedenými dokumentmi boli **oboznámení všetci vyučujúci** na zasadnutí pedagogickej rady. Podrobne boli o stave informovaní zainteresovaní vyučujúci s cieľom, aby boli odporúčania poradne a úlohy vyplývajúce z IVVP a IVP žiaka aplikované vo všetkých predmetoch a oblastiach, ktorých sa problémy žiaka dotýkajú.

Žiacky kolektív bol informovaný triednou učiteľkou

Žiak je v súčasnosti žiakom 5. ročníka a prospieva výborne až veľmi dobre.

ZÁVER

V tejto práci som sa poukázala na to, že proces individuálnej integrácie žiaka je náročný a najmä dlhodobý.

Výsledky vo forme zlepšenia sa výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov sa preto môžu dostať aj po niekoľkých rokoch.

V záujme žiaka je teda tento proces čo najviac skrátiť a najmä zefektívniť. Z mojej praxe vyplynulo, že kľúčovým bodom je kvalitne organizovaná spolupráca všetkých zainteresovaných strán - rodičov, učiteľov, poradenského centra a ďalších inštitúcií.

Nie je možné, aby celý proces školskej integrácie organizoval, popri množstve iných povinností, triedny učiteľ.

Je potrebné vytvoriť pozíciu koordinátora súčinnosti a spolupráce všetkých zúčastnených strán. Môže ním byť školský špeciálny pedagóg, školský psychológ, výchovný poradca, či iný kvalifikovaný pedagogický pracovník. Predpokladom pre jeho činnosť je dostatočný prehľad o základných požiadavkách procesu.

Úlohou koordinátora pre individuálnu integráciu je predovšetkým zabezpečiť komunikáciu medzi jednotlivými účastníkmi procesu a koordinovanie ich postupov.

Dobre riadená tímová práca môže viesť k dosiahnutiu očakávaných pozitívnych výsledkov vo vzdelávaní žiaka – čo je základným cieľom celého procesu individuálnej integrácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - v kratšom časovom horizonte.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. HUČIKOVÁ, Alena, HUČÍK, Ján: Metodické minimum pre pedagóga o ADHD, ADD, ŠPU. Bratislava 2010. MPC Bratislava 2010. ISBN 978-80-8052-351-0. Dostupné na internete: http://www.mpc-edu.sk/library/files/hucik_publikace_met_min_adhd_add_spu.pdf
2. JARÁBEK, Karol: Profesionalita v práci výchovného poradcu. MPC Bratislava, 2010.
3. KAPRÁLEK, Karel, BĚLECKÝ, Zdeněk: Jak napsat a používat individuální vzdělávací program. Praha: Portál 2011. ISBN 978-80-7367-824-1
4. MERLIN, Václav: Individuální vzdělávací program. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-033-4
5. POŽÁR, Ladislav: Výchovný poradca a žiaci s rozličným druhom postihnutia. In: Zborník z II. ročníka výročnej konferencie o vzdelávaní na tému: Výchovný poradca na školách v súčasnosti. Trnava: B-print, 2008.
6. Školský vzdelávací program ZŠ s MŠ Častá, 2011/12.
7. ŽÁČKOVÁ, Hana, JUCOVIČOVÁ, Drahomíra: Metody práce s detmi s LMD – predovšetím pro rodiče a vychovatele. Praha: D&H, 2001. 4. vydanie
8. Zákon 245/2008 Z.z.o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
9. ZELINKOVÁ, Olga: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X
10. ZELINKOVÁ, Olga: Poruchy učení. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-800-7

Zoznam príloh

Príloha 1 – Individuálny vzdelávací plán z predmetu anglický jazyk

Príloha 2 – Individuálny vzdelávací plán z predmetu matematika

PRÍLOHA 1

Individuálny vzdelávací plán v predmete anglický jazyk

Meno a priezvisko	
Dátum narodenia	
Školský rok:	
Ročník / trieda:	
<u>Záver psychologického vyšetrenia:</u>	
<u>Záver špeciálno-pedagogického vyšetrenia:</u>	

1. Špecifiká vyučovacieho procesu, materiálno technické zabezpečenie vyučovania

(forma: individuálne, kolektívne, kooperatívne vyučovanie; využívané pomôcky, učebnice, pracovné listy; rozsah hodín v týždni)

Forma vzdelávania	<i>áno</i>	<i>nie</i>
kolektívne s využívaním individuálne prístupu	áno	
kooperatívna	Áno	
Individuálne	áno	

Využívané pomôcky, učebnice, pracovné listy:

Project 3 – 3. vydanie – uč. + PZ – okrajovo, budeme využívať individuálne PL – na žiadosť matky
English World – PZ na opakovanie a dokončovanie z predchádzajúcich . šk. rokov

Učebný materiál, ktorý je pre žiaka potrebné upravovať:

Písomné práce – ich rozsah

Rozsah vyučovacích hodín v týždni : _____ 3 _____

Priebežné zmeny

.....

.....

.....

2. Tematický plán, špecifické vzdelávacie ciele

(špecifické ciele v jednotlivých vyučovacích predmetoch, modifikácia vyučovacieho obsahu a metodické postupy učiteľov v procese vyučovania)

Čítanie – budeme zohľadňovať pomalé tempo čítania a prihliadať na slabšie porozumenie čítanému textu. Poskytneme žiakovi dostatok času na osvojenie si čítaného textu. Budeme požadovať osvojenie si kratších textov alebo len ich časti.

Písomný prejav: pri preverovaní vedomostí budeme uprednostňovať písomný prejav pred ústnym. Pri písomných prácach sa budeme sústreďovať na obsahovú správnosť odpovedí, nie chyby pri písomnom prejave.

Rečový prejav: podnecovať rozvoj slovnej zásoby a vyjadrovacích schopností. Pri odpovediach poskytnúť dostatok času na premyslenie odpovede a sformulovanie odpovede. Podnecovať aktivitu rečového prejavu oceňovaním čiastkových výsledkov.

Žiak bude v danom predmete postupovať individuálnym tempom, hlavným cieľom bude utvorenie záujmu o vzdelávanie v cudzom jazyku. Budeme vyžadovať iba osvojenie si základného učiva.

Počúvanie – nebudeme hodnotiť túto zložku, budeme však podnecovať sluchové vnímanie všetkými dostupnými prostriedkami.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	mesiac	Zmeny, poznámky a hodnotenie Učiteľa *
1. Môj život	Slovná zásoba: <ul style="list-style-type: none">- členovia rodiny- druhy športov	Vedieť podať informáciu: <ul style="list-style-type: none">- ako sa volám- kde bývam,- kam chodím do školy	September	
2. Budúcnosť	<ul style="list-style-type: none">- vesmírne telesá- povolania Will – budúci čas	<ul style="list-style-type: none">- čím chcem byť	Október	
3. Žijeme vo svete informácií	<ul style="list-style-type: none">- geografické názvy: mesto, rieka, pohorie, jazero, les...- vianočné zvyky	<ul style="list-style-type: none">- čo by som chcel robiť, keď budem dospelý- priradiť geografické názvy k ich zástupcom	November	
4. Cestovanie	<ul style="list-style-type: none">- krajinoveda – Londýn	(capital city – Bratislava...) <ul style="list-style-type: none">- vianočný stromček, darčeky...	December	
			Január, február	

<p>5. žijeme medzi ľuďmi</p>	<p>- školské pravidlá - číslovky do 20</p> <p>- veľkonočné zvyky - druhy filmov</p> <p>- počasie, farby</p> <p>- moje najobľúbenešie....</p>	<p>- priradiť geografické názvy k ich zástupcom (capital city od Great Britain...)</p> <p>- vymenovať základné pravidlá</p> <p>- pomenovať veľkonočné vajcia, zajac....</p> <p>- opísať aktuálne počasie</p>	<p>Marec</p> <p>Apríl</p> <p>Máj</p>	
<p>6. zábava</p>	<p>- utvrdzovanie učiva</p>	<p>- Skúsenosti – čo som zažil</p>	<p>Jún</p>	

* učiteľ priebežne zapisuje stupeň zvládnutia učiva, prípadné presuny jednotlivých učív na iný termín a podobné potrebné zmeny

3. Špecifiká hodnotenia učebných výsledkov a klasifikácia.

(slovné hodnotenie, hodnotenie známku, spôsob priebežného hodnotenia a hodnotenia na vysvedčení, špecifiká hodnotenia v danom predmete, resp. čiastkových výkonov žiaka a podobne)

1. Spôsob priebežného hodnotenia.
2. Oceňovanie každej žiakovej j snahy častými pochvalami. Preferovanie častejšie ústneho skúšania kratších celkov (poučky, gramatické pravidlá...) a známku potom budeme spriemerovať.

3. Pri nevyhnutných písomných previerkach bude poskytnutý dostatočný časový priestor na prečítanie, porozumenie a riešenie zadaných úloh, ako i na spätnú kontrolu chýb – spolu so žiakom.
4. Pri hodnotení diktátov z ANJ sa budú odlišovať špecifické chyby (vyčíslenie chybovosti) od nešpecifických. Do stupňa 3 bude klasifikovaný známku.
5. Hodnotenie bude zamerané na dosiahnuté výsledky.
6. Pri hodnotení bude rešpektované individuálne tempo.
7. So žiakom sa dohodne práca na obohacujúcich informáciách formou kratších referátov, projektov, s náležitým motivačným ocenením.
8. Individuálne prispôsobované doplňovacie cvičenia, nácvičné diktáty a iné písomnosti.
9. Pri písaní a čítaní fyzická pomoc pri zorientovaní sa v texte, pri úprave.
10. Pri čítaní zadávanie jednoduchších, kratších textov, zameranie na porozumenie prečítaného textu, reprodukciu textu po častiach.
11. Overovanie porozumenia prečítaných zadaní.
12. Pomáhanie vo vyjadrovaní citlivým usmernením pre správnu štylizáciu viet a dostatočnou časovou dotáciou pre odpoveď.
13. Zohľadnenie individuálnych potrieb žiaka, zameranie sa hlavne na slovnú zásobu, jednoduchšiu konverzáciu.
14. **Nebudeme hodnotiť zložku počúvanie**, budeme preferovať písomné skúšanie a rozdelenie skúšaného na viac kratších častí, známku potom budeme spriemerovať.
15. Získavanie od žiaka spätnej väzby o pochopení učebného materiálu.
16. V písomnom prejave otázky formulovať tak, aby stačila krátka odpoveď, využívať testovú formu s udaním možností.
17. **Pri hodnotení písomných prác hodnotiť obsahovú stránku, nie pravopisnú.**
18. Pri nevyhnutných písomných previerkach **bude poskytnutý** dostatočný časový priestor na prečítanie, porozumenie a riešenie zadaných úloh.
19. Všímanie si sústredenosti chlapca, priebežné overovanie porozumenia konkrétnej inštrukcii, spolupráca pri spätnej kontrole so žiakom.
20. Hodnotenie a klasifikácia v zmysle Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011 s dodatkom Príloha č.2 k Metodickému pokynu č.22/2011 Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

3.1. Ďalšie zmeny: (zmena údajov, dátum, podpis)

.....

Úpravu učebných osnov v predmete anglický jazyk vypracovali:

učiteľ:

špeciálny pedagóg.....

riaditeľ školy:.....

Na vedomie – zákonný zástupca žiaka.....

PRÍLOHA 2

Individuálny vzdelávací plán v predmete matematika

Meno a priezvisko	
Dátum narodenia	
Školský rok:	
Ročník / trieda:	8.
<u>Záver psychologického vyšetrenia:</u>	
<u>Záver špeciálno-pedagogického vyšetrenia:</u>	

1. Špecifiká vyučovacieho procesu, materiálno technické zabezpečenie vyučovania
 (forma: individuálne, kolektívne, kooperatívne vyučovanie; využívané pomôcky, učebnice, pracovné listy; rozsah hodín v týždni)

Forma vzdelávania	<i>áno</i>	<i>nie</i>
kolektívne s využívaním individuálne prístupu	áno	
kooperatívna	Áno	
Individuálne	áno	

Využívané pomôcky, učebnice, pracovné listy:

Učebnica matematiky pre 8. ročník, matematické tabuľky, kalkulačka
Samostatne vytvorené tabuľky
Špeciálne pracovné listy so vzorovými príkladmi...

Učebný materiál, ktorý je pre žiaka potrebné upravovať:

Písomné práce – ich rozsah, obsah zúžený na základné učivo

Rozsah vyučovacích hodín v týždni : _____ 5 _____

Priebežné zmeny

.....

2. Tematický plán, špecifické vzdelávacie ciele

(špecifické ciele v jednotlivých vyučovacích predmetoch, modifikácia vyučovacieho obsahu a metodické postupy učiteľov v procese vyučovania)

Obsahový štandard	mesiac	Zmeny, poznámky k práci a hodnotenie učiteľa *
Opakovanie a prehĺbenie učiva	September	
Racionálne čísla, počtové výkony s rac. číslami		
Percentá, zložitejšie úlohy na percentá		
Pomer, priama a nepriama úmernosť,		
Mierka mapy a plánu		
Objem a povrch hranola	Október	
Celé čísla. Počtové operácie s celými číslami		
Kladné a záporné čísla. navzájom opačné čísla.		
Absolútna hodnota celého a desatinného čísla		
Usporiadanie a porovnávanie celých a desatinných čísel		
Sčítanie a odčítanie celých a desatinných čísel		
Násobenie a delenie celých a desatinných čísel	November	
Riešenie kontextových úloh		
Číselný výraz určenie počtu členov výrazu.		
Výraz s premennou	December	
Sčítanie a odčítanie výrazov		
Násobenie a delenie výrazu číslom		
Určenie hodnoty výrazu.	január	

Slovné úlohy vedúce na lineárne rovnice,		
Lineárne rovnice - rovnosť.		
Ekvivalentné upravy rovníc		
Riešenie lineárnych rovníc.		
Slovné úlohy vedúce na		
lineárne rovnice		
Graf priamej a nepriamej úmernosti	február	
Trojuholník rovnoramenný, rovnostranný		
veľkosť súčtu vnútorných uhlov		
Konštrukcia trojuholníka určeného stranami sss		
Konštrukcia trojuholníka určeného stranami a uhlom sus	marec	
Konštrukcia trojuholníka určeného stranou a uhlami usu		
Výška trojuholníka,		
Konštrukčné úlohy		
(trojuholník, šesťuholník), písomné opakovanie		
Rovnobežníky, lichobežníky; obsah trojuholníka	apríl	
Striedavé a súhlasné uhly pri rovnobežkách		
Rovnobežníky a ich základné vlastnosti vyplývajúce z rovnobežnosti		
Výška rovnobežníka.		

Konštrukcia rovnobežníkov Lichobežník.- pravouhlý a rovnoramenný lichobežník, objav niektorých ich vlastností.		
Jednoduché konštrukcie lichobežníka	máj	
Obsah a obvod kosoštvorca, kosodĺžnika		
a trojuholníka Obvod a obsah lichobežníka		
Kruh, kružnica		
Vzájomná poloha kružnice a priamky		
(sečnica, nesečnica)		
sieť		
Objem a povrch hranola. slovné úlohy	jún	
Pravdepodobnosť, štatistika		
Pravdepodobnostne hry a pokusy.		
Pravdepodobnostne hry a pokusy.		
Rôzne úlohy na porovnávanie šancí rôznych udalostí.		
Číselné porovnávanie šancí		
Plánovitý zber údajov a ich systemizácia pri		
jednoduchých a primeraných experimentoch		
Zobrazenie skupín údajov, tvorba grafov a diagramov		
Záverečné opakovanie		

* učiteľ priebežne zapisuje stupeň zvládnutia učiva, prípadné presuny jednotlivých učív na iný termín a podobné potrebné zmeny

3. Špecifiká hodnotenia učebných výsledkov a klasifikácia.

(slovné hodnotenie, hodnotenie známku, spôsob priebežného hodnotenia a hodnotenia na vysvedčení, špecifiká hodnotenia v danom predmete, resp. čiastkových výkonov žiaka a podobne)

1. Spôsob priebežného hodnotenia.
2. Oceňovanie každej žiakovej snahy častými pochvalami. Preferovanie častejšie ústneho skúšania kratších celkov (poučky, pravidlá...) a známku potom budeme priemerovať.
3. Pri nevyhnutných písomných previerkach bude poskytnutý dostatočný časový priestor na prečítanie, porozumenie a riešenie zadaných úloh, ako i na spätnú kontrolu chýb.
4. Hodnotenie bude zamerané na dosiahnuté výsledky.
5. Pri hodnotení bude rešpektované individuálne tempo.
6. Individuálne prispôbované písomné práce – čo do rozsahu aj obsahu učiva
7. Pri písaní a čítaní fyzická pomoc pri zorientovaní sa v texte, pri úprave.
8. Pri čítaní zadávanie jednoduchších, kratších textov, zameranie na porozumenie prečítaného textu, reprodukciu textu po častiach.
9. Overovanie porozumenia prečítaných zadaní.
10. Získavanie od žiaka spätnej väzby o pochopení učebného materiálu.
11. **V písomnom prejave otázky formulovať tak, aby stačila krátka odpoveď, využívať testovú formu s udaním možností.**
12. Pri nevyhnutných písomných previerkach bude poskytnutý **dostatočný časový priestor na prečítanie, porozumenie a riešenie zadaných úloh.**
13. Hodnotenie a klasifikácia v zmysle Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011 s dodatkom Príloha č.2 k Metodickému pokynu č.22/2011 Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

3.1. Ďalšie zmeny: (zmena údajov, dátum, podpis)

.....
.....

Úpravu učebných osnov v predmete matematika vypracovali:

učiteľ:

špeciálny pedagóg.....

riaditeľ školy:.....

Na vedomie – zákonný zástupca žiaka.....